

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 14 ΜΑΡΤΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 11

ΚΡΑΤΟΣ—ΕΘΝΟΣ—ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΞ ΕΠΟΨΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ

Ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦτον ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 4 φύλλῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» ε. ε. ἡ ἐν τῇ τελευταίᾳ ὀρθοδόξῳ βαλκανικῇ συσκέψει τῆς Δαλματίας ἀναγνωσθεῖσα εἰσήγησίς μου, τὰς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀντιρροήσεις τοῦ σεβαστοῦ συναδέλφου κ. Μπαλάνου ἀνέγνωσα μετὰ πάσης προσοχῆς ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας». Ἐσχάτην βεβαίως πολὺν διότι ἡ εἰσήγησίς μου ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ συζητηθῇ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα, ὅπερ τοσοῦτον ἐπασχολεῖ τὴν χριστιανωσύνην σήμερον, ὥστε πρόκειται νὰ ποτελέσῃ τὸ κύριον θέμα τοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ μέλλοντος νὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ 1937 παγκοσμίου χριστιανικοῦ συνεδρίου. Συγχρόνως ὅμως καὶ ἐλυπήθη, διότι ὁ κ. συναδέλφος δὲν εὔρε τίποτε ἐν τῇ εἰσηγήσει μου ἐκείνῃ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ μὴ «διαφωνήσῃ ὀξικῶς» πρὸς ἐμέ, ἀκόμη οὔτε μεταξὺ ἐκείνων τῶν σημείων, ἔφ' ὧν ἠλπίζον καὶ ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω, ὅτι εἴμεθα σύμφωνοι. Ἐν πρώτοις εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὸ περιεχόμενον τῆς εἰσηγήσεώς μου ἐκείνης εἶναι «*θέσεις*», ἐν αἷς, κατὰ παράκλησιν τοῦ Γραφείου ἐρευνῶν τοῦ ἐν Γενεύῃ ἐδρευόντος Ἰνστιτούτου «τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ», ὅπερ καὶ εὔρησθήθη νὰ με προσκαλέσῃ εἰς τὴν ἐν λόγῳ σύσκεψιν, προσεπάθησα νὰ διατυπώσω τὴν ὀρθόδοξον ἐπὶ τοῦ εἰρημένου φλέγοντος ζητήματος ἐκδοχὴν, ἀφ' οὗ ἔλαβον πρὸ ὀφθαλμῶν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ὅσα βοηθήματα εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσίν μου τὸ ἐν λόγῳ Γραφεῖον. Ἐπειτα ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ ἐντύπωσίς μου ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τῶν ἀντιρροήσεων τοῦ σ. συναδέλφου εἶναι, ὅτι αὐτὰ ὀφείλονται ἀναμφιβόλως α') εἰς τὴν διαφορὰν τῆς ἰδεολογίας, ὡς ἀνομολογεῖ καὶ ὁ ἴδιος, καὶ β') εἰς μὴ ἐπαρκῆ μελέτην τῆς εἰσηγήσεώς μου, ἧς ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ παρεξήγησις τῶν πλείστων σημείων αὐτῆς, ὡς ἐφεξῆς θέλει δειχθῆ. Ὅπως δὲ ποτε εἰς τὰς ἀντιρροήσεις ταύτας τοῦ κ. Μπαλάνου εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παντήσω πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς εὐρέσεως τῆς ἀληθείας. Ἐν τῇ ἀπαντήσει μου δὲ ταύτῃ, ἐν ἣ προσεπάθησα πάσῃ δυνάμει νὰ μὴ ἐξέλθω τῶν ὁρίων τοῦ σεβαστοῦ τοῦ ὀφειλομένου πρὸς φίλον καὶ συναδέλφον καὶ δὴ πρεσβύτερόν μου κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν καθηγεσίαν, διατελέσαντα μάλιστα καὶ διδάσκαλόν μου, θάκολουθῆσω χάριν εὐκολίας τὴν σειρὰν τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ.

1. Ἀπορῶ πῶς ὁ σ. συναδέλφος γράφει, ὅτι ἐγὼ ὀρῶμαι ἀπὸ τῆς προϋποθέσεως, «*ὅτι τὸ νεώτερον μὴ θεοκρατικὸν κράτος δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ κινῆται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἁμαρτίας*», ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι θὰ ἐνόμισεν, ὅτι ἐγὼ θεωρῶ τὸ νεώτερον κράτος ὡς ἁμαρτωλόν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι «θεοκρατικόν». Ἄλλ' ἐγὼ ὁμιλῶν ἐν γενεῖ περὶ κράτους εἶπον, «ὅσον καὶ εἴαν κράτος τι εἶναι κράτος δικαίου, δὲν παύει ὅμως νὰ ἔχῃ σύντροφον τὴν βίαν, δὲν παύει δηλ. ἀπὸ τοῦ νὰ κινῆται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἁμαρτίας, εἰς ἣν ὀφείλει καὶ τὴν *γένεσίν* του, κατὰ τὴν εὐρέως κυκλοφοροῦσαν καὶ σήμερον θεολογικὴν ἐκδοχὴν». Ἡ ἐκδοχὴ δὲ αὕτη ὑποστηριχθεῖσα μάλιστα ὑπὸ τοῦ I. Αὐγουστίνου (De civitate Dei) ἔχει καὶ σήμερον οὐκ ὀλίγους θιασώτας, ὅχι «φανατικούς καὶ θρησκοκλήπτους ἄνδρας», ὡς σημειοῖ ὁ σ. συναδέλφος, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ καὶ κανὲν ὄνομα, ἀλλ' ἄνδρας τὰ πρῶτα φέροντας ἐν τῇ συγχρόνῳ διανοίσει, ἐξ ὧν ἀρκούμαι νὰ ἀναφέρω τὰ ὀνόματα τοῦ καλβινιστοῦ E. Brunner¹, τακτ. καθηγητοῦ τῆς συστημ. θεολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ζυρίχης ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῆς διαλεκτικῆς θεολογίας, συγγραφέως ἔργων ἀριθμούντων ἐπανειλημμένας ἐκδόσεις καὶ μεταφρασθέντων εἰς διαφόρους ξένας γλώσσας, καὶ τοῦ ἐπίσης καλβινιστοῦ Max Huber², τέως προέδρου τοῦ διαιτητικοῦ δικαστηρίου τῆς Χάγης, διαιτητοῦ ἐπὶ τῶν ἑλληνοτουρκικῶν ὑποθέσεων καὶ νῦν τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ διεθνoῦς δικαίου ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ζυρίχης καὶ προέδρου τοῦ Ἐρυθροῦ σταυροῦ. Καὶ τὴν μὲν ἔνοιαν τῆς εἰρημένης γνώμης τοῦ Αὐγουστίνου δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναπτύξω. Τὴν δὲ σοβαρότητα αὐτῆς ἰσχύει τόσον ὀλίγον νὰ μειώσῃ ἡ ἀπορία τοῦ σ. συναδέλφου, «*πῶς θὰ ἦτο δυνατόν ὁ Σωτὴρ νὰ συνιστᾷ σέβας καὶ ὑπακοὴν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τοὺς προκαθημένους τοιοῦτον ἁμαρτωλοῦ συγκροτήματος καὶ πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τοιοῦτοι ἀσεβοῦς κράτους*», ὅσον θὰ ἤρκει ἢ πρὸς τοὺς χριστιανούς σύστασις τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὅπως προσεύχονται «*ὑπὲρ βασιλέων κλπ.*», ἵνα ἀποδειχθῇ ἡ ἀγιότης τοῦ Νέρονος.

2. Τοὺς εἰρημένους δύο μεγάλους ἐπιστήμονας, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐπικαλοῦμαι ὡς συμμάχους καὶ ἐν τῇ ὑποστηρίξει τοῦ ξενίσαντος τὸν σ. συναδέλφον ἰσχυρισμοῦ μου, ὅτι «*τὰ ὀρθόδοξα λεγόμενα κράτη τῆς Βαλκανικῆς...* δὲν θέλουσι πλέον νὰ θεωρῶνται καὶ νὰ καλῶνται κράτη χριστιανικά, ἀλλ' εἶναι κράτη τοῦ

1. Das Gebot und die Ordnungen² (1933) σ. 426 ἐξ.

2. Evangelium u. nationale Bewegung ἐν Die Kirche u. das Staatsproblem in der Gegenwart² (1935) σ. 45-77.

τύπου τῶν κρατῶν τῆς Δύσεως, δηλ. εἶναι κράτη ἐκ-
 κεκοσμικευμένα (saekularisiert), κράτη *προαγόμενα*
σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὴν ἀποξένωσιν ἀπὸ τοῦ χριστιανι-
 κοῦ πνεύματος καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφο-
 ρίαν, ἐμφανιζομένην ὑπὸ τὸ περικάλυμμα τῆς ἀνεξί-
 θρησκείας». Θέλει νὰ μνησθεῖται τοῦτο ὁ σ. συνά-
 δελφος, οὗ γνωσταὶ τυγχάνουσι καὶ ἐκ προηγουμένων
 δημοσιευμάτων (πρβ. Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία 1920)
 αἱ πολιτειοκρατικαὶ ἀντιλήψεις, τοῦλάχιστον ἐπὶ τῶν
 ἐκκλησιαστικῶν (διότι ἐπὶ τῶν πανευρωπαϊκῶν πρε-
 σβεύει, ὡς γνωστόν, ὅπως τὰναντία); Θέλει νὰ πι-
 στεύῃ, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν
 μεταξὺ τῶν ἄλλων νεωτέρων κρατῶν; Εἶναι δικαίωμά
 του. Δικαιοῦμαι ὡμως καὶ ἐγώ, χωρὶς νὰ χαρακτηρίσω
 τὸ ἑλληνικὸν κράτος ὡς ἀντιχριστιανικόν, καὶ χωρὶς
 νὰ παραγνωρίζω τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσίας
 του, δικαιοῦμαι, λέγω, νὰ μὴ τὸ θεωρῶ ὡς «χριστιανι-
 κὸν κράτος» ὑπὸ τὴν εἰδικὴν τοῦ ὅρου ἔννοϊαν, ἢ μὴ πα-
 ρασυρόμενος ἀπὸ ἐπιφανειακὰς τινὰς ἐκδηλώσεις, οἵαι
 εἶναι ἢ διατήρησις τοῦ χριστιανικοῦ ὅρου (πρβ. καὶ
 τελευταῖον ὅρον τῶν κομμουνιστῶν βουλευτῶν), ἢ
 σχεδὸν κενὴ περιεχομένου φράσις τοῦ συντάγματος
 «ἐπικρατοῦσα θρησκεία», ἀλλ' ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν
 τὸσον τὰς τάσεις του πρὸς ἀπεμπόλησιν τῆς ἐκκλη-
 σιαστικῆς περιουσίας, πρὸς περιορισμὸν τῆς θρησκευ-
 τικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς σχολείοις, πρὸς βαθμιαῖον
 περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θεολόγων ἐν τῇ ἐκπαι-
 δεύσει καὶ πρὸς καθιέρωσιν τοῦ πολιτικοῦ γάμου, ὅσον
 καὶ τὴν ἀδιαφορίαν του πρὸ τῆς οικονομικῆς ἀθλιό-
 τητος τοῦ ἑφημεριακοῦ κλήρου καὶ ἐν γένει τὴν πο-
 λιτικὴν του ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν ἔναντι τῆς ὀρθο-
 δόξου Ἐκκλησίας (τῆς «ἐπικρατούσης θρησκείας»), πο-
 λιτικὴν ἢν, πρὸς τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀ-
 θηνῶν κ. Χρυσόστομῳ (Ἰστ. Ἐκκλ. Ἑλλάδος) καὶ
 τῷ Χρ. Ἀνδρούτσῳ (μν. ἔ.) καὶ ἄλλοις πολλοῖς, διεξ-
 ετραγώδησε καὶ ὁ συνάδελφος κ. Ἀλιβιζάτος (Ἡ ἐν
 τῷ ἑλλην. κράτει ἐκκλησιαστ. πολιτικὴ 1932). Ἐκ τῆς
 μελέτης καὶ μόνον τῶν τριῶν τελευταίων τούτων ἔρ-
 γων θὰ πεισθῇ ὁ ἀμφιβάλλων ἀναγνώστης κατὰ πό-
 σον δύναται τις σήμερον νὰ ὀμιλῇ «περὶ τῆς ὑπὸ τὴν
 αἰγίδα τοῦ χριστιανικοῦ κράτους προσπαθείας ἁρμο-
 νικῆς συνεργασίας πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας» παρ'
 ἡμῖν. Κατὰ πόσον δ' εἶναι ἀκριβὴς ὁ ἰσχυρισμὸς οὗ-
 τος τοῦ σ. συναδέλφου, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνωσιν οἱ
 πρβ. ἀρχιερεῖς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας καὶ πρὸ παν-
 τὸς ὁ Μακαριώτατος, ὃν δὲν γνωρίζω πόσας νύκτας
 ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἀφῆκε νὰ κοιμηθῇ ἡσυχος ἢ ἐν
 λόγῳ «προσπάθεια ἁρμονικῆς συνεργασίας». Εἶναι δὲ
 ἀξιοσημείωτον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ κορυφαῖος τῶν Βουλ-
 γάρων θεολόγος κ. Ζανκωβ, ἐν τῇ εἰσηγήσει, ἢν ἐ-
 ποιήσατο εἰς τὴν δαλματικὴν σύσκεψιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 θέματος, ἐπήρξεν αὐστηρότερος ἐμοῦ ἐν τῇ κριτικῇ
 του ἐπὶ τῶν ὀρθοδόξων βαλκανικῶν κρατῶν, προβα-
 λὼν παραδείγματα διαφωτιστικὰ ὅχι μόνον ἐκ τῆς
 βουλγαρικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ὀουμανικῆς
 καὶ ἑλληνικῆς, ἐξ ἧς ἀνέφερε χαρακτηριστικὰς λεπτο-
 μερείας, ὃν μάλιστα ἀπεπειράθη νὰ μνησθεῖται τὴν

1. Πρβ. Χ. Ἀνδρούτσου Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐν
 «Καινή Διδασχ» 1920 σ. 275.

ἀκριβείαν. Ὅχι δὲ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἐν εἰδικῇ προ-
 φορικῇ ἀνακινῶσει μου περὶ τῶν σχέσεων κράτους
 καὶ ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι ἠναγκάσθη ἐξ ἐθνικῆς
 φιλοτιμίας νὰ παραστήσω τὰ πράγματα ἐπιεικέστερα
 πρὸς τῆς πραγματικότητος.

3. Ἐπίσης ἀπορῶ, πῶς ὁ σ. συνάδελφος γράφει ὅτι
 «ὁ κ. Μπαλάνος φρονεῖ, ὅτι θίγεται ἡ ἀγιότης τῆς
 Ἐκκλησίας ἐὰν αὕτη ἐπικοινωνῇ πρὸς τὸ κράτος
 ἢ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ φρονεῖ ὅτι ὁ σύνδεσμος τῆς
 συγχρόνου ἐκκλησίας πρὸς ἔθνος καὶ κράτος εἶναι
 τι ξένον πρὸς τὴν ἐφήνη καὶ τὰς ἀρχάς τῆς Ἐκκλη-
 σίας». Διότι ἐγὼ δὲν εἶπον τοιαῦτα πράγματα. Ἄλλ'
 ἐν τῷ β' τμήματι τῆς εἰσηγήσεώς μου παραδέτω
 πάντα τὰ γραφικὰ χωρία, ἐν οἷς ἐπιβάλλεται ἀφ' ἐνός
 μὲν σεβασμὸς πρὸς τὸ κράτος καὶ τοὺς ἐκπροσώπους
 αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ αὐτογνωσία καὶ ὁ αὐτοσεβα-
 σμὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸ παντὸς ὁ σεβασμὸς πρὸς
 τὸν Θεόν. Προσεκτικὴ δὲ ἀνάγνωσις τῆς εἰσηγήσεώς
 μου πείθει, ὅτι ἐγὼ οὐδαμοῦ χαρακτηρίζω «τὸν δε-
 σμὸν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ ἔθνος ὡς κατώτερον
 τῆς ὑψηλῆς τῆς πνευματικῆς ἀποστολῆς», οὐδὲ διέ-
 πραξα τὸν παραλογισμὸν νὰ ξιώσω «τὴν ἑλλειψιν παν-
 τὸς συνδέσμου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ ἔθνος καὶ
 τὴν ἀπὸ τούτου ἀποξένωσιν αὐτῆς», ὥστε νὰ δικαιο-
 λογητῆ ὁ κόπος τοῦ σ. συναδέλφου νὰ ἀναφέρη
 τόσα παραδείγματα ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἐκ-
 κλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ὅπως μὲ πείσῃ περὶ τοῦ
 ἐναντίου. Τοῦναντίον ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης θὰ
 παρατηρήσῃ, ὅτι ἐν μὲν τῷ β' μέρει τῆς εἰσηγήσεώς
 μου τονίζω, ὅτι «ὅσον καὶ ἐὰν θεωρηθῇ κατ' ἀρ-
 χὴν ὡς φυσικὴ καὶ ὠφέλιμος καὶ ἀναγκαία διὰ
 τὴν εὐημερίαν παντὸς λαοῦ ἢ ἰδέα τῆς ἐθνότητος
 καὶ ὅσον καὶ ἐὰν ἡ Ἀγ. Γραφὴ ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ
 Θεὸς μεταχειρίζεται ἐκάστοτε ὡρισμένα ἔθνη ὡς ὄρ-
 γανα πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν βουλῶν αὐτοῦ....., ἐν
 τούτοις οὐδέποτε θὰ ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς
 θεμιτὸν καὶ ἀνεκτὸν ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς νὰ ὑπο-
 θάλῃ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τὸν ὁμαδικὸν ἐγωϊ-
 σμὸν, καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀλαζονείαν τῶν λαῶν καὶ μά-
 λιστα νὰ καλλιεργῇ καὶ ἐνισχῇ τοὺς φυλετικὸς ἀν-
 ταγωνισμούς, αἰτίαν τῶν ἀλληλοσυγκρούσεων τῶν
 λαῶν». Ἐν δὲ τῷ α' μέρει ἐξέμνησα τὰς πρὸς τὰ ὀρ-
 θοδόξα ἔθνη πολυτίμους ὑπηρεσίας καὶ θυσίας τῆς
 ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐκάμισα μόνον τὴν καὶ
 μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν βαλκανικῶν λαῶν «ὑπὲρ
 τὸ δέον προσκόλλησιν αὐτῆς εἰς τὴν ἰδέαν τῆς
 ἐθνότητος μέχει τοῦ σημείου νὰ υιοθετήσῃ καὶ νὰ
 δουλεύῃ τυφλῶς εἰς τὸν ἐκτοτε εἰσχωμάσαντα καὶ εἰς
 αὐτὴν ἄκρατον καὶ αὐτὸ τοῦτο εἰδωλολατρικὸν φυ-
 λεισμὸν, ἐπὶ παραμελήσει τῆς ὑψηλῆς τῆς πνευμα-
 τικῆς ἀποστολῆς καὶ ἀθετήσει τοῦ γενήσιου πνεύμα-
 τος τῆς Ὀρθοδοξίας». Αὐτὰ θεωρῶ ἐγὼ κατώτερα τῆς
 ὑψηλῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅχι τὸν φυσι-
 κῶτατον σύνδεσμον αὐτῆς πρὸς ὄρισμένον ἔθνος, ὡς
 ἐνόμισεν ὁ κ. Μπαλάνος. Διαφωνεῖ λοιπὸν ὀξικῶς
 καὶ πρὸς ταῦτα ὁ σ. συνάδελφος; Ἄλλὰ τοῦτο θὰ πε-
 τέλει ὀξικὴν διαφωνίαν εἴτε πρὸς τὴν ἱστορικὴν καὶ
 τὴν ἐνεστῶσαν πραγματικότητα, εἴτε πρὸς τὸν οἰκου-
 μενικὸν χαρακτῆρα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις κατὰ

τὴν ὀρθοτάτην παρατήρησιν τοῦ εἰρημένου ἐπιφανοῦς διεθνολόγου M. Huber, ἀποτελεῖ οὐσιῶδες γινώρισμα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ (μν. ἔ. σ. 52).

Ἐπίσης ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης τῆς εἰσηγήσεώς μου θὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἐγὼ δὲν ἠξίωσα οὐδὲ κἂν τὸν χωρισμὸν τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ κράτους, τοῦ γαντίον δ' ἐν τῷ γ' μέρει διὰ πολλῶν ὑπέδειξα οὐ μόνον τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ τὸ δυνατὸν τῆς συνεργασίας κράτους καὶ Ἐκκλησίας, ὧν τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν παρέβαλον πρὸς τὴν σχέσιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος (Πρβ Ἐπιστ. πρὸς Διόγνητον 5' 1 ἔξ), ἐκάμισα δὲ «τὴν τυφλὴν προσκόλλησιν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας εἰς τὸ ἄσμα τοῦ κράτους», ἢν «τυφλὴν προσκόλλησιν» ὁμοῦ μετὰ τῆς «ὑπερβολικῆς προσκολλήσεως εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἔθνους» ἐχαρακτήρισα καὶ ἐπιμένο να χαρακτηρίζω ὡς «προδοσίαν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν». Ἐχω ἢ δὲν ἔχω δίκαιον; Ἡ μήπως θὰ προσαπηρετεῖτο καὶ ἡ προσκόμισις συγκεκριμένων παραδειγμάτων; Καὶ ἐν τούτοις ἕκαμα ἀρκετὰ σαφεῖς ὑπνιγμούς, ὧν τὴν τολμηρότητα ἀπορῶ, πῶς δὲν ἐξετίμησεν ὁ γνωστὸς ἄλλως διὰ τὴν παρρησίαν του σ. συνάδελφος, λαμβανομένου μάλιστα πρὸ ὀφθαλμῶν ἐπὶ τίνος ἐδάφους ἐγένοντο οἱ ὑπαινιγμοὶ ἐκεῖνοι καὶ κατὰ πρόσωπον τίνων ἐλέχθησαν οὗτοι, χωρὶς μάλιστα νὰ διαμαρτυρηθῇ τις ἐξ αὐτῶν.

4. Ὅσον δ' ἀφορᾷ ἔπειτα εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Μπαλάνου, ὅτι ἡ Ἐκκλησία «δὲν ἠθέλησέ ποτε τὸν ἄνθρωπον μὲ διπλὴν συνείδησιν, μίαν τοῦ Χριστιανοῦ καὶ μίαν τοῦ πολίτου», ἃς μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν ἀντίρρησιν μου, διότι πιστεύω, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ὡς οὕσα ἢ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, εἶπερ τις καὶ ἄλλη ἐν τῷ κόσμῳ ἔσχε βαθυτάτην συνείδησιν τῶν ἀποστολικῶν λόγων «ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» καὶ «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλουσαν ἐπιζητοῦμεν». Ἐπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ ἔχη ἐπὶ τοῦ προκειμένου φρόνημα διάφορον τοῦ συγγραφέως τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς, οὐ τὸ κλασικὸν χωρίον (κεφ. ε') μόνις θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπενθυμίσω εἰς τὸν κ. Μπαλάνον! «Χριστιανὸν!... πατρίδας οἰκοῦσιν ἰδίαις, ἀλλ' ὡς πάροικοι μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται καὶ πάνθ' ὑπομένουσιν ὡς ξένοι πᾶσα ξένη πατρίς ἐπιπνυμένων καὶ πᾶσα πατρίς ξένη... ἐπὶ γῆς διατρέψουσιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ πελιτεύονται κλπ.». Πρὸ παντὸς δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ φρονῇ διαφορετικῶς ἀπὸ τὸν μνημονευθέντα διεθνολόγον M. Huber, οὐ τὴν μαρτυρίαν προοιῶ ὡς οὕσαν ὑπεράνω πάσης ὑποψίας ἐπὶ «θρησκοληψία». «Ὁ χριστιανὸς μετέχει δύο κόσμων, τοῦ πεπρωμένου καὶ τοῦ λευκωμένου, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος καὶ ἐὰν πολλάκις φαίνεται, ὅτι μόναι αἱ δυνάμεις τοῦ κόσμου τούτου διευθύνουσι τὴν ἱστορίαν, οὐχ ἦττον ὅμως ἀποκαρδοκεῖ ἐν πίστει, ὅτι ἡ νίκη ἀνήκει εἰς τὸν Κύριον ἐν τῷ τέλει τῶν αἰώνων» (μν. ἔ. σ. 77). Ἄλλως τε ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ταύτην διασαφίζεται πλήρως καὶ ἡ ῥήτρα τοῦ Κυρίου «ἀπόδοτε τὰ

τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ», ὡς καὶ οἱ λόγοι τῶν ἀποστόλων «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις».

5. Ἐπίσης ἀπορῶ, πῶς ὁ κ. Μπαλάνος μὲ παρεξηγεῖ εἰπόντα, ἀρκοῦντως σαφῶς, νομίζω, ὅτι «ὅσον τυγχάνει ἀντιευαγγελικῆ ἐνδεχομένη ἀξίωσις τῆς ἐκκλησίας, ὅπως συνδυάζῃ ἐν ταῖς χερσίν αὐτῆς ἀμφότερα τὰ ξίφη τῆς κοσμικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας, τόσον εἶναι ἀφόρητος ἀπὸ χριστιανικῆς ἐπόψεως ἀνάλογος ἀξίωσις τοῦ κράτους καὶ μάλιστα ἢ ἀπέναντι τοιαύτης ἀξιώσεως θελοδοουσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ὑπ' αὐτῆς ἐπωμισμὸς τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἔθνους». Ἄλλὰ δὲν ἱκανοποιεῖται λοιπὸν ἐπὶ τῷ ὅτι κατηγορηματικῶς καταδικάζω τὴν τε θεοκρατίαν καὶ τὸν καισαροπαπισμὸν; Φαίνεται ὅμως, ὅτι τὸν συνάδελφον ἐσκανδάλισε πολὺ ἢ ἀνωτέρω φράσις μου «ἐπωμισμὸς τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἔθνους». Ἄλλὰ φρονεῖ λοιπὸν ὁ κ. Μπαλάνος, ὅτι τὰ κράτη καὶ τὰ ἔθνη δὲν ἔχουσιν ἁμαρτίας ἢ ὅτι εἰς τὰς ἁμαρτίας ταύτας ὀφείλει νὰ συνεργάζηται καὶ συμμετέχη καὶ ἡ Ἐκκλησία; Ὅπως ὅμως παρατηρεῖ ὀρθῶς ὁ κ. Zankow εἰς πρόσφατον μελέτην του, «τὸ ἔθνος ἔχει δύο ὄψεις καὶ δύο σημασίας, καθ' ὅσον δύναται νὰ εἶναι φορεῖς τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, τοῦ θεοῦ ἢ τοῦ δαιμονικοῦ, τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀγάπης ἢ τοῦ μίσους... ἄρα δύναται, ὡς καὶ τὰ αὐτὸ ἀποτελοῦντα ἄτομα, νὰ εἶναι καὶ ἐγωϊστικόν, ὁπότε ἡ ἐκκλησία ἔχει ἐν τῷ προσώπῳ τοιοῦτου ἔθνους ἀντιχριστιανικὴν δύναμιν... ἄγουσαν εἰς αὐτοαποθέωσιν καὶ εἰδωλολατρείαν». Ἄν δὲν εἶναι ἀδιάκριτος ἢ ἀπορία μου, θὰ ἐπεθύμουν νὰ μάθω εἰς ποίαν χριστιανικὴν μερίδα θὰ ἀνήκεν ὁ σ. συνάδελφος, ἐὰν ἔζη σήμερον ἐν Γερμανίᾳ, εἰς τὴν Bekenntniskirche ἢ εἰς τοὺς Deutsche Christen τοῦ Χίτλερ;

6. Ἀπορῶ, πῶς ἐσκανδάλισε τὸν κ. Μπαλάνον ἡ εὐχή μου, ὅπως τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποβῇ καὶ πάλιν, οἷον ἦτο καὶ πρὶν, «τὸ θρησκευτικὸν κέντρον μάλιστα τῆς Ὀρθοδοξίας μὲ ὑπερεθνῆ χαρακτήρα», ἢς εὐχῆς τὴν πραγματοποιήσῃ ἐν τῷ τέλει τῆς εἰσηγήσεως ἐξήρησα ἀποκλειστικῶς ἀπὸ «τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀκραϊνὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, ἢτις ἐπιστροφὴ συμπίπτει καὶ πρὸς τὸ πραγματικὸν συμφέρον τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἔθνους», καὶ πῶς δὲν παρετήρησεν, ὅτι ἐγὼ ἀπλῆν εὐχὴν ἐξέφρασα ὡς ὀρθόδοξος ἀγαπῶν τὴν Ἐκκλησίαν του, χωρὶς νὰ διατυπώσω οὐδὲ κἂν νὰ ὑποδηλώσω γνώμην περὶ νέας διοργανώσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸ ρωμαιοκαθολικὸν πρότυπον. Ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ἀνέμενον «ἀπόλυτον διαφωρίαν» τοῦ σ. συναδέλφου ἐπὶ τῆς ἀνάγκης, ὅπως τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο ἀνυψωθῇ «εἰς πραγματικὸν θρησκευτικὸν κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας», διότι ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἄλλοτε εἶχε καὶ αὐτὸς χαρακτηρίσει τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὡς «φάρων τηλαυγῆ τῆς Ὀρθοδοξίας» καὶ εἶχεν ἐκφράσει τὴν πεποίθησιν, ὅτι τοῦτο «θὰ μείνῃ πάντοτε τὸ σεπτὸν κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας». Ἐπίσης δὲν ἀνέμενον ποτε, ὅτι ὁ

1. Kirche u. Staatsproblem² σ. 207 ἔξ.

2. Κριτικὴ τῆς πραγματείας τοῦ X. Ἀνδρούτσου «Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία» ἐν «Καινῇ Διδαχῇ», 1920 σ. 143.

1. Βλέπε τὰ χωρία ἐν τῇ Πατρολογία αὐτοῦ σελ. 85.

σ. συναδέλφος θά υπερβήται τὸν «υπερεθνή», δηλ. τὸν οἰκουμενικὸν χαρακτήρα τοῦ Πατριαρχείου ΚΠόλεως, ἰσχυρίζομενος, ὅτι «τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνεκὰθεν ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἐθνικὴ κερὰτος καὶ ὁ Πατριάρχης ὡς ἐθνάρχης»¹. Ὅχι μόνον διότι ἡ ἀμφισβήτησις αὕτη δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἢν, ὡς με διεβεβαίωσεν ὁ κ. Ζαϊκωφ, ἀναγνωρίζουσι καὶ νεώτεροι Βούλγαροι ἱστορικοί, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ὑπῆρξεν, ὡς τονίζω ἐν τῇ εἰσηγήσει μου, μήτηρ πάντων τῶν ὑποδούλων βαλκανικῶν λαῶν καὶ οὐχὶ μόνον τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι ἐὰν ἠληθεύεν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ σ. συναδέλφου, ἀσφαλῶς δὲν θά ἦτο τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἄξιον τοῦ τίτλου του καὶ θά ἀπετέλει ἐπιχείρημα ἀκλόνητον εἰς τοὺς «ἴδια τελεῖ ἐκδιώκοντας ξένους», τοὺς μὴ ἀνεχομένους τὴν παρούσαν σύνθεσιν αὐτοῦ.

Ἄλλὰ τὸν σ. συναδέλφον φράνεται, ὅτι σκανδαλίζει ὁ ὄρος «υπερεθνή», ὃν φαίνεται ὅτι ταυτίζει πρὸς τὸ «διεθνή». Ἕιναι ὅμως γνωστὸν, ὅτι ἕτερον ἑκάτερον². Ἐν πρώτοις δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅ,τι καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι δηλ. τὸ «υπερεθνές», δηλ. ἡ οἰκουμενικότης, ἀποτελεῖ οὐσιώδες καὶ ἀναπαλλοτρίωτον γνώρισμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Παύλου, τοῦ ἔργου τοῦ ὁποῖου ἡ κοσμοϊστορικὴ σπουδαιότης ἐγκριταί, ὡς γνωστὸν, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἐν τῇ ἀντιφάσει τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ Ἰουδαϊκῆς αἰρέσεως. οἷα ἐκινδύνευε νὰ γίνῃ, εἰς παγκόσμιον ὀρθοκρίαν. Ἐπομένως, ὅπως ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν ὀρθολογιστικὸν «διεθνισμόν» ἀλλ' εἶναι θρησκεία παγκόσμιος, ὑπερεθνής, οἰκουμενικὴ, οὕτω καὶ τὸ θρησκευτικὸν κέντρον τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις θέλει τὰ θεωρεῖται ὡς ἡ μόνη ἀληθινὴ «καθολικὴ» ἐκκλησία, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ στερηθῇ τοῦ ὑπερεθνοῦς, τοῦ οἰκουμενικοῦ, τοῦ «καθολικοῦ» χαρακτήρος. Ἄλλως παύει αὕτη νὰ εἶναι «καθολικὴ ἐκκλησία» καὶ «ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ», ὡς καὶ τὸ κέντρον τῆς θά ἐπιανεν νὰ καλεῖται «οἰκουμενικόν». Ἐκτός ἐὰν ὁ σ. συναδέλφος νομίζῃ, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πρέπει νὰ στερηθῇ καὶ ἐνὸς κεντρικοῦ καὶ μονίμου γραφείου. ἔστω καὶ ὡς ἀπλοῦ μέσου συνεννοήσεως τῶν ὁμοσπόνδων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἷου δὲν στεροῦνται οὔτε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν οὔτε ἄλλοι ὁμόσπονδοι ἰδιωτικοὶ ὀργανισμοί. Ἐπειδὴ δ' ὁ κ. Μπαλάνος ἐμνήσθη καὶ γνώμης τοῦ Χρ. Ἀνδρούτσου, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸν ὑπενθυμίσω, ὅτι ὁ αἰδιδιος συναδέλφος πάντοτε καὶ δὴ καὶ πέρυσιν ἐν τῇ γνωστῇ συνεντεύξει του πρὸς τὴν ἡμερησίαν ἐφημερίδα «Ν. Κόσμον» (17 Ἰανουαρίου 1935) ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ οἴσου, ἐξελεινολόγει τὴν ἔλλειψιν θρησκευτικοῦ κέντρον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ με ὑπερεθνή χαρακτήρα. Ὁ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν τῆς συνεντεύξεώς του συναντήσας με μοὶ προσέτεινε τὴν σύμπηξιν ὁμίλου τινὸς με συναρθεσίαν ἐγκρίτου καὶ εὐσεβοῦς δημοσιογράφου, πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλ' ἐγὼ δι' εὐνοήτους λόγους ἀπεποιήθην συμμετοχῆν.

1. Ὅσα εἰδικὴν μελέτην τοῦ Πρωτοεῖ ἐν Κίεβη σ. Staatsprobleme (σ. 16 ἑξ.).

Ταῦτα εἶχον νὰ εἶπω σήμερον εἰς ἀπάντησιν τῶν ἀντιρροήσεων τοῦ σ. συναδέλφου. Ἀυποῦμαι διότι οὔτε ὁ χῶρος οὔτε ὁ χαρακτὴρ τοῦ φυλλοῦ τούτου μοὶ ἐπιτρέπουν νὰ ἐπεκταθῶ περισσώτερον. Ἄν καὶ νομίζω ὅτι δὲν θά ἐχρημαίετο τοῦτο. ἴσως πρὸς ἐξέτασιν ἐπιμέρους ζητημάτων τοῦ μεγάλου θέματος ἐπιανέλθω ἐν καιρῷ, εἴτε ἀπὸ τῆς παλαιῆς ταύτης εἴτε ἀλλαχόθεν.

Π. Γ. ΜΠΡΑΤΣΙΟΥΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Μάρκ. 8, 34—88, 9, 1

Κρισιώτατον στοιχεῖον ἕκτους καὶ ἀμέμπτου συζυγικοῦ βίου ἀποτελεῖ ἀνεπιβεβαιώτως ἡ φροσιβαία μετὰ τῶν συζύγων πίστις. Αὕτη εἶναι πρωτίστως ἡ πίστις ἢ δημοσιογραφία καὶ συντακτικὴ τῆς οἰκογενείας τῆς κατὰ Θεόν. Ἀπὸ τοῦτο, τὴν καὶ ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται πολλαχῶς ἐν τῇ Παλαιῇ Διαθήκῃ διὰ τῶν κερῶν Προφητῶν καὶ συγγραμμάτων αὐτῆς, ἵνα παραστήσῃ καὶ χαρακτηρίσῃ ἐκείστους πρὸς τοιαύτας ἢ τοιαύτας σχέσεις τοῦ καλλιστοῦ Ἰσραὴλ πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Θεόν. Ἕιναι δὲ φανερόν, καὶ σήμερον, καὶ τότε ἀπείρως περισσώτερον, πόσον μέγα ἔγκλημα ἐθεωρεῖτε παρὰ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ πόσον σκληρῶς ἐτιμωρεῖτο ἡ παράβασις τῆς συζυγικῆς πίστεως. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἔχων ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ συζυγικοῦ αὐτοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ σταθμίζων τὰς πρὸς τὸν Θεόν σχέσεις τῆς γενεᾶς ἐκείνης, ἐκρέσει μετ' ἄλλους τὸν θλιβερόν χαρακτηρησμένον αὐτῆς ὡς γενεᾶς «μοιχαλίδος καὶ ἁμαρτωλοῦ», ἐννοῶν τὴν τε ἀπιστίαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ θειὰ ἐπιπορευθήματα τῆς ἀπιστίας ταύτης καὶ τὸν ἀξιοσημειώτον ἀντίκτυπον αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ βίου. Ἄν ἡ χριστιανικὴ ἀνθρωπότης, μετὰ βίον εἴσεται αἰῶνον, κατορθώσῃ νὰ εἶναι ἀδύνατος ἀπὸ τῆς μοιχαλίας τοῦτοῦ Κυρίου, ἃς κρινῇ ἕκαστος φίλα ἀναγνώσται. Καὶ εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἐπιτακτικὴ ἡ κρίσις, ἢ ἀπομνή, πρὸ παντός, διότι ζητῶν ὁ Κύριος, τὴν πίστιν ἢ ἀπιστίαν, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἢ ἐκείνης ζωὴν θέτει ὡς κριτήριον τῆς τύχης ἕκαστου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ, ὡς μάλιστ' ἐν ἔλθῃ, ἵνα κρινῇ τὴν Οἰκουμένην. «Ὅτι γὰρ ἂν ἐπισχυρῆθῃ με καὶ τοὺς ἑμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεῇ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῇ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπισχυρῆσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ ὁδοῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀνίσταν».

Κατὰ πάντας ὁ ἀνθρώπος ἐξασέλλει εἰς τὴν ἀπιστίαν καὶ εἰς τὸν βίον τὸν ἀπιστολὸν ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς του. Ἄν, ἡμεῖς τοῦλάχιστον οἱ χριστιανοὶ ἐπακτιώμεθα ὅ,τι μόνον ὅποιον προσέλθουσιν εἶναι ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ὅ,τι μόνον ὅτι εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ἀλλὰ πρῶτος καὶ κυρίως, ὅτι ἐν σώτῳμεν τὴν ψυχὴν μας, σώζομεν τὸ πᾶν, καὶ ἂν χάσωμεν τὴν ψυχὴν μας χάσομεν τὸ πᾶν, τότε διαρῃζει μεγάλη ἔλλειψις, χωροῦσα μέχρι τῆς βεβαίωτητος, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὁ λογικὸς δὲν θά ἀφινέ ποτε ἑαυτὸν νὰ καταπέσῃ ἐπὶ ἀπιστίᾳ τῆς ψυχῆς του. Τὴν θέταν τῆς ψυχῆς ἐθέλει ἐκφαντασιωδέσται ὁ Κύ-

ριος και σκοπίμως εὐληπτότατα. «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, εἰν κερδίῃ τὸν κόσμον ὅλον, και ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;»

Τῆς τοιαύτης παραγνωρίσεως τῆς ἀξίας τῆς ψυχῆς ἄμεσον ἐπακολούθημα εἶναι τὸ ὅτι καθιστῶμεν τὸ σῶμα ἡμῶν ἀντικείμενον λατρείας αὐτὸ τοῦτο, και παραμελοῦμεν τὴν ψυχὴν. Προσηλούμεθα εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, τὴν φευγαλέαν, και προτιμῶμεν αὐτήν, ἀντὶ πάσης ἄλλης ὑποτιθεμένης και προτεινομένης. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου νομίζομεν, ὅτι «σώζομεν ἑαυτούς», ὅτι ἐκπληροῦμεν τὸν προορισμὸν ἡμῶν! Καὶ οὕτως ἐπιπίπτομεν εἰς τραγικὴν εἰρωνίαν. Ὡς ἡ μυρία, ὀρμῶσα εἰς τὸ μέλι, εὗρίσκει ἐκεῖ τὸν θάνατον ὡς τὰ περιπτάμενα περὶ τὴν λυχνίαν ἔντομα σκιρτῶσι νομίζοντα, ὅτι ἐπλησίασαν τὴν πηγὴν τῆς χαρᾶς, ἐνῶ εὗρίσκουσιν ἐκεῖ ὀλέθριον θάνατον ὡς τὸν και ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι νομίζοντες ὅτι ἀπορροφούμεν τὸ μέλι τῆς παρούσης ζωῆς ὡς τὸν τελικὸν προορισμὸν μας, εὗρίσκομεν ἐν αὐτῷ τὸν ἐπωδυνότερον τῶν θανάτων κατὰ τὴν βεβαίωσιν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, λέγοντος, «ὅς ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν», ἐννοῶν τὸν προτιμῶντα τὰς ἀπολαύσεις τῆς παρούσης ζωῆς ἐπὶ βλάβῃ τῆς μελλούσης, και ἐν ἀνάγκῃ, ἀντὶ τῆς θυσιασθῆ, προκρίνοντα τὰ ἀρνηθῆ τὸν Χριστόν. Ὁ Χριστὸς ἀφίνει πλήρη ἐλευθερίαν συνειδήσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον «ὅστις θέλει», λέγει, «ἰπίσω μου ἐλθεῖν» ἀλλ' ἀφοῦ ἀπαξ θελήσῃ, διὰ τὸ εἶναι χριστιανὸς πρέπει νὰ τάσῃ ὑπεράνω τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν ὑπεράνω τῆς παρούσης ζωῆς τὴν μέλλουσαν ὑπεράνω πάντων τὴν «βασιλείαν τοῦ Θεοῦ». Μέσος ὄρος δὲν χωρεῖ. K.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁ πανεπιστημιακὸς ναὸς.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς κατὰ τὴν ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ ναῷ τῆς Καπνικαρέας τελετῆς ἐξιστορήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀποκτίσεως τοῦ ναοῦ τούτου ἐπίκαιρον εἶνε χάριν τῆς ἱστορίας νὰ γνωσθῆ ὅτι ὁ πρῶτος περὶ «συστάσεως ἐκκλησίας τοῦ Πανεπιστημίου» λόγος ἐγένετο ἐν συνεδρίῳ τῆς πανεπιστημιακῆς Σύγκλητος τῆς 26 Φεβρουαρίου τοῦ 1828. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην οἱ συγκλητικοὶ Ἀρχιμανδρίτης Μισαήλ Ἀποστολίδης και Γ. Γεννάδιος ἀνέφερον τὰ ἐξῆς: «Ἀφ' οὗ προήχθη ἐπὶ τοσοῦτον τὸ Πανεπιστημεῖον, καλὸν εἶνε νὰ σκεφθῆ τὸ Συμβούλιον (Σ. Ε. κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἡ Σύγκλητος ἐκαλεῖτο «Ἀκαδημαϊκὸν Συμβούλιον») και περὶ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ δώσῃ οὐ μικρὰν εἰς τὸ Πανεπιστημεῖον ἐπόλημν και πολλὴν ὠφέλειαν εἰς τοὺς φοιτητάς. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶνε νὰ συστηθῆ ἐκκλησία τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν ἣ νὰ ἐκκλησιάζωνται οἱ φοιτηταὶ αὐτοῦ και τοῦ γυμνασίου, αἱ δὲ ἱεροπραξίαι αὐτῆς νὰ τελῶνται ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογίας και τῶν ἱερωμένων τοῦ Πανεπιστημίου φοιτητῶν. Νὰ γίνωνται δὲ ἐκάστοτε πνευματικαὶ διδασκαλίαι ὑπὸ τῶν τῆς Θεολογίας καθηγητῶν και τῶν δυναμένων ν' ἀπαγγέλωσι λόγους φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. Εἶνε δὲ προφανές ὅτι τοῦτο

τοιοῦτον ἔργον θέλει εἶναι ὠφέλιμον μὲν εἰς τοὺς φοιτητάς, τοὺς ὁποῖους θέλει στηρίζει μάλιστα εἰς τὴν εὐσέβειαν και τὴν ἠθικὴν, ἰδίως δὲ εἰς τοὺς τῆς Θεολογίας, οἵτινες πρὸς τοῦτοις θέλουσι λάβει ἀφορμὴν νὰ ἐγγυμνάζωνται εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς λόγους και θέλουσι χρησιμεύσει μετ' οὐ πολλὴν εἰς τὸ ἔθνος ὡς ἱεροκήρυκες. χρῆσιμον δὲ και εἰς ὅλην τὴν πόλιν, διότι ἡ Ἐκκλησία αὕτη θέλει χρησιμεύσει ὡς πρότινος διὰ τὸ κανονισθῶσιν ἐπὶ τὸ κοσμιώτερον αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἱεροτελεσίαι». Εἰς ταῦτα ὁ καθηγητῆς Γεννάδιος εἶχε προσθέσει ὅτι «τοῦτο δὲν εἶνε δύσκολον νὰ κατορθωθῆ, διότι εἶνε πολλαὶ ἐκκλησιαὶ ἄχρηστοι, τῶν ὁποίων μία, ἡ καταλληλοτέρα διὰ τὴν θέσιν, δύναται νὰ παραχωρηθῆ εἰς ταύτην τὴν χρῆσιν και νὰ ἐπισκευασθῆ συνδρομῇ τῶν καθηγητῶν και τῶν τοῦ Πανεπιστημίου φοιτητῶν και τοῦ γυμνασίου και ἄλλων φιλοκάλων ἀνδρῶν». Τὸ Ἀκαδημαϊκὸν Συμβούλιον παρεδέχθη προθύμως τὴν πρότασιν τῶν ἐν λόγῳ καθηγητῶν, παρεκάλεσε δὲ αὐτοὺς νὰ παρουσιάσουν εἰς προσεχῆ συνεδρίαν «λεπτομερὲς ἔγγραφον σχέδιον περὶ τοῦ ἀντικείμενον τούτου», γενομένου δ' εὐθὺς ἐγράψαν μεταξὺ τῶν συγκλητικῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, προσήγγεσαν ὁ πρύτανης δρχ. 100, ὁ Ἀρχιμ. Ἀποστολίδης 150, ὁ Γεννάδιος 200, ὁ Π. Ἀργυρόπουλος 120 και ὁ Π. Λευκίας 30.

Τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον ὁ Μισ. Ἀποστολίδης ὑπέβαλεν εἰς τὴν Σύγκλητον κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 3 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τὸ σχέδιον εἶχε ὡς ἐξῆς: «Παραδεχθέντος τοῦ Συμβουλίου προθύμως τὴν γενομένην περὶ συστάσεως ἐκκλησίας τοῦ Πανεπιστημίου πρότασιν και συναισθανθέντος τὰς ἐξ αὐτῆς μελλούσας νὰ προκύψωσιν ὀφελείας, μένει ἤδη νὰ σκεφθῆ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς. Διὸ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ πρέπει

α) νὰ ἦνε και τὸ θεωρητῆται ἡ ἐρημικὴ ἐκκλησία ὡς ἰδιοκτησία τοῦ Πανεπιστημίου και τοῦ Γυμνασίου. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται 1) νὰ ἀναδέχεται ὁ κατὰ καιρὸν πρύτανης μετὰ δύο καθηγητῶν τὴν ἐπιτροπὴν και ἐπιστάσιν τῆς ἐκκλησίας, τῆς δὲ τριμελοῦς ταύτης ἐπιτροπῆς τὸ ἐν μέλος νὰ ἦνε πάντοτε ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Β. Γυμνασίου. 2) ἡ ἔσωτερικὴ τῆς ἐκκλησίας διατάξις ἡ ἀφορῶσα τὴν τῶν ἱερῶν τελετῶν και τὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ θείου λόγου διακονίαν νὰ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν, διὰ τὸ τελῆται ὑπὸ τῶν ἱερωμένων καθηγητῶν τε και φοιτητῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν και ὀδηγίαν τοῦ κατὰ καιρὸν αὐτῆς Σχολάρχου, ὅστις, ὅσάκις εἶνε χρεῖα, ζητεῖ τὴν συνδρομὴν τῆς Ἐπιτροπῆς, προτείνει εἰς αὐτήν τὰ χρειώδη εἰς τὴν εὐπρέπειαν τοῦ θείου ναοῦ και συνεινεῖται μετ' αὐτῆς πάντοτε περὶ τῆς ὄρας τῶν ἀκολουθῶν.

β) Ὁ ἐφημέριος θέλει διορίζεσθαι ἐκ τῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἱερωμένων καθηγητῶν και φοιτητῶν συναίνεσει τοῦ τῆς χώρας Ἐπισκόπου, ὁ τῆς χώρας Ἐπίσκοπος δὲν δύναται πῶποτε νὰ ἐπιβάλῃ κανένα ἱερέα τῆς ἐκλογῆς του εἰς ταύτην τὴν ἐκκλησίαν. Διὰ τὸ φυλάττεται δὲ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία, θέλει παρουσιάζεσθαι εἰς τὸν Ἐπίσκοπον ἀπαξ

μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς τὴν ἐσωτερικὴν προστασίαν τῆς ἐκκλησίας ἀποδεχόμενος, διὰ τὰ ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ὡς ἔχων τὴν νόμιμον ἄδειαν τοῦ ἱερατεῦναι καὶ ἐφορᾶν πάντα τὰ περὶ τὴν θείαν ἐν τῷ ναῷ τοῦτοφ λατρείαν. Ὁ Ἐπίσκοπος ὅμως δὲν δύναται οὔτε τὰ προτείνῃ ἄλλον τινά, οὔτε τὰ δίδῃ εἰς αὐτὸν ἀμέσους διαταγὰς, εἰ μόνον ἂν ποτε ἦναι χρεῖα τὰ κοινοποιῆσθαι, θέλει κάμει τοῦτο διὰ τοῦ Πρωτάρεως, καθὼς πάλιν καὶ ὁ τὴν ἐκκλησιαστικὴν προστασίαν ἐπιτετραμμένος τὰ μὴ συνεννοῆται μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου ὅταν ἦναι χρεῖα, εἰ μὴ διὰ τοῦ Πρωτάρεως. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον δὲ τῆς συστάσεως τοῦ ναοῦ, τὰ ζητηθῆ δι' ἀναφορᾶς τακτικῆς ὑπὸ τοῦ Πρωτάρεως καὶ τοῦ Γεννασιάρχου παρὰ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείας ἢ ἄδεια τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ, τὸ ἀναγκαῖον χωρεῖον πρὸς τὴν ἀνέγερσιν (τὸ ὅποσον θέλει ζητηθῆ ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ τόπου ὅπου θέλει οικοδομηθῆ τὸ Πανεπιστημίου) ἰὰν δὲν ἦναι δυνατὸν τὰ παραχωρηθῆ τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν Ἐρμοῦ ἐκκλησιόπεδον».

Τὸ Ἀκαδημαϊκὸν Συμβούλιον ἐπήνεσε μὲν τὸ σχέδιον τοῦτο, δίδωσεν δὲ διὰ τὴν συζήτησιν καὶ προπαρασκευῆν τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν συγκλητικῶν Ἀποστολίδου καὶ Γενναδίου καὶ τοῦ Ν. Χορτιάκη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέθηκε τὰς ἐξῆς «ἐνασχολήσεις»: α) τὴν εἴρεσιν τῶν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ πόρων· β) τὴν παραδοχὴν τοῦ οἰκοπέδου· γ) τὴν διαγραφὴν τοῦ σχεδίου δι' ἐμπειροῦ ἀρχιτέκτονος· καὶ δ) τὴν φροντίδα τῆς δι' ἐρογολαβίας ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου», περιορίσαν μόνον τὴν ἐπιτροπὴν «εἰς τὸ τὰ μὴ δύναται τὰ ἐνεργῆσθαι τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνατεθέντων αὐτῇ χρεῶν, πρὶν ἢ καθυποβάλλῃ τοῦτο προηγουμένως εἰς τὴν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Συμβουλίου ἐγκρίσιν». Ἐν τούτοις, τὰ σχέδια ἔμειναν ἔκτοτε σχέδια καὶ μετὰ τὸν ὅρον τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Ἰωάννου Δομπόλη ὄρισαντος ἐν τῇ διαθήκῃ του, δι' ἧς κατέλειπε τὴν περιουσίαν του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῇ 4 Φεβρ. 1849, δι' ταύτην προορίζει «εἰς τὴν οικοδομὴν τοῦ Πανεπιστημίου τούτου μετὰ παρεκκλησίον ὀρθοδόξον». Καὶ παρῆλθεν ἔκτοτε σχεδὸν ὀλόκληρος αἰὼν διὰ τὰ πληρωθῆ ὁ πόθος τῆς πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου τοῦ 1838.

Ὁ Τύπος καὶ ἡ Γραφὴ.

Πέντε ἀκριβῶς αἰῶνες διέρρευσαν ἀφ' ὅτου—τῷ 1436—Ἰωάννης ὁ Γουττεμβέργιος ἐν Στρασβούργῳ ἐπενόησε τὴν μεταλλικὴν μῆτραν πρὸς παραγωγὴν τῶν πρώτων κινητῶν τυπογραφικῶν στοιχείων καὶ τὸ πρῶτον τυπογραφικὸν πιεστήριον. Ὅποια ἀνατροπὴ ἐπῆλθεν ἔκτοτε εἰς τὴν πνευματικὴν ἐπίδοσιν καὶ ἐπικοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων εἶνε περιττὸν τὰ παρασταθῆ. Ὅ,τι ὅμως πρέπει εἰδικῶς τὰ σημειωθῆ εἶνε ὅτι ἡ τεραστίας σημασίας ἐφευρέσεις αὕτη συνεδέθη πρῶτιστα πάντων πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν. Πρῶτῃ αὕτη ἐστοιχειοθετήθη διὰ γραμμάτων λατινικῶν κινητῶν, ἢ δ' ἐκτύπωσις αὐτῆς διήρκεσεν ἐπὶ ὅλην ἑξαετίαν (1450—1456), ἧτις, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν πρώτων ἐκείνων τυπο-

γραφικῶν συνθηκῶν, θεωρεῖται μικρὸν χρονικὸν διάστημα. Ἐκτοτε, μετὰ πέντε αἰῶνας—κατὰ τὰς ἀρχὰς ἤδη τοῦ αἰῶνος ἡμῶν—ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλόκληρος ἡ Γραφὴ ἐστοιχειοθετεῖτο καὶ ἐτυποῦτο εἰς διάστημα μιᾶς μόνης ἡμέρας! Διὰ τῆς ἐπινοήσεως τοῦ Γουττεμβέργιου ὁ μέχρις ἐκείνου ἐπιπόνητος καὶ βραδύτατος διαδιδόμενος θεῖος λόγος τάχιστα καὶ εὐκολώτατα ἔκτοτε εἰσέδυσεν εἰς πάσης τῆς οἰκουμένης τὰς ἔσχατίας, τὸ πνεῦμα δὲ τοῦ εὐφροῦς γερανοῦ συνεδέθη οὕτω πρὸς τὴν ἀνά τὸν κόσμον τερασίαν εἰς πάντα τὰ ἔθνη καὶ πάσας τὰς φύλας διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἡ ὑπὸ τοῦ Γουττεμβέργιου τὸ πρῶτον ἐκτυπωθεῖσα λατινικὴ ἁγία Γραφὴ ἐκλήθη «Βίβλος τῶν 42 γραμμῶν», ἀποτελεσθεῖσα δ' ἐξ 641 φύλλων θεωρεῖται ἀριστοτέργημα τυπογραφικῆς τέχνης, ἀντίτυπον δ' αὐτῆς ἐπωλήθη τῷ 1873 ἀπὸ £ 3400!

† Σπυρίδων Α. Ταλιαδοῦρος.

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν μετὰ μακρὰν νόσον ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ δικηγόρος καὶ βουλευτὴς Καρδίτσας Σπυρίδων Α. Ταλιαδοῦρος. Διαπρέπας ὡς τε νομικὸς καὶ ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ, ὁ ἀείμνηστος πολιτευτὴς διεκρίθη πρὸ παντὸς ὡς εὐσεβῆς χριστιανός, ἔψευγε δὲ τοὺς προέχοντας ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ τῇ πολιτείᾳ διότι ἀδιαφόρως εἶχον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἦτο δὲ ἐκ τῶν ἐλαχίστων βουλευτῶν, οἵτινες ἐν τῇ Βουλῇ ἐκηρύχθησαν κατὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Μάλιστα ὅταν ἐψηφίζετο ὁ νόμος περὶ ΟΔΕΠ ὠμίλησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἔψευξε τὴν κυβέρνησιν τῶν Φιλελευθέρων εἰπὼν ὅτι, ἐνῷ ἐκδπατὰ πρὸς ἴδρυσιν εὐζωνικῶν προτύπων ναγματίων παρατίθεσας πρὸς ἐπίδειξιν, ἀφαίρει ἐν τούτοις ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὰ ὑλικά μέσα ἵνα ἔχη ἱεροκήρυκας καὶ ἁσκήσῃ τὴν φιλανθρωπίαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὅταν δὲ πρὸς τριετίας ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, παρεκάλεσε τὸν γράφοντα ἵνα ἀπὸ κοινου ἐπισκεφθῶσι τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, θεωρήσας τοῦτο ὡς πρῶτον αὐτοῦ μέλημα, ἀπὸ Θεοῦ ἀρχεσθαι εἰπὼν. Ὡς τοιοῦτος δὲ ἀμέσως ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Σαβ. Μητροπολίτας παρακαλῶν ἵνα πικνωθῆ τὸ κήρυγμα καὶ ἡ θεία λειτουργία καὶ ἡ ἐξομολόγησις ἐν ταῖς φυλακαῖς, εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς δὲ ἵνα παρέχωσι προθύμως πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς ἐπικοινωνίαν τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν φυλακῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ καταρτιζομένῳ Ἀστικῷ Κώδικι σθεναρῶς ὑπεστήριξε τὰς ἀπόψεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ δι' ἐγκυκλίου του συνέστησαν εἰς τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς ἵνα ἐπισκέπτονται τοὺς Μητροπολίτας. Ἐβρισκόμενος δὲ εἰς τὸ ὑψηλὸν ὑπουργικὸν ἀξίωμα, δὲν ἀπέψευσε τὸ λειτουργεῖν τοῦ ἐνοριακοῦ πιεστήριου τοῦ ἐν Καρδίτῃ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας ὅπερ κατεῖχε καὶ διετήρησε, καὶ ὑπηρεσίας πρὸς τὸν ναὸν προσέφερεν. Πρὸς τριετίας δὲ ὅτε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κῆρ Χρυσόστομος μετὰ τοῦ Σαβ. Μητροπολίτου Καβάλλας κ. Χρυσόστομου προσέστησαν τῆς ἐν Καρδίτῃ λιτανείας τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Σεραφεῖμ, ἔσπευσε καὶ αὐτός, ὑπουργὸς τυγχάνων. θεωρήσας ὡς ἐξαιρετικὸν εὐτυχὲς γεγονός τὴν ἐν τῇ πατρίδι μας παρουσίαν τοῦ Πρωθιεράρχου πάσης Ἑλλάδος. Ὡς βουλευτὴς δὲ ἐποιήσατο εὐσεβῆ ὀδοποιίαν ἀπελθὼν εἰς τὴν Βασιλεύσαν, τὴν πόλιν τῶν ὀνείρων μας, ὡς ἔλεγεν, τὰς ἐκεῖθεν δὲ ἐντυπώσεις του ἐδημοσίευσεν ἐν σειρά φύλλων τῆς «Ἀναπλάσεως», ἐξ ὧν καταφαίνεται τὸ βαθμὸν σέβας πρὸς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Οἰκουμένικόν Πατριάρχον Φώτιον Β' καὶ ὁ φλέγων πατριωτισμὸς του. Τοιοῦτος ὁ ἐκλιπὼν διακεκομμένος πολίτης καὶ εὐσεβῆς χριστιανός, ἀναφανείς καὶ πρότυπον χρηστοῦ οἰκογενειάρχου, ὅστις τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ κατέδειξε καὶ τελευτῶν, ζητήσας τὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Τοῦ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ Σπυρίδωνος Α. Ταλιαδοῦρου εἶη αἰωνία ἡ μνήμη.

† Ο ΘΡΗΣΣΑΛΙΩΤΙΑΣ ΙΕΖΕΚΙΗΝ

Ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Giessen καθηγητῆς τῆς Παλ. Διαθήκης G. Rertram ἀσχολούμενος ἐν τῷ τελευταίῳ—τρίτῳ—τεύχει τοῦ γνωστοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ «Theologische Rundschau» περὶ τὰς ἐργασίας τῶν τελευταίων ἐτῶν τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Ο, σημειοὶ πρὸς τοὺς ἄλλοις περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ θέσεως τῆς μεταφράσεως ταύτης τὰ ἐξῆς: «Ἡ (εἰς αὐτὴν) εἰσοδος τῆς νεωτέρας ἐπιστημονικῆς ἐργασίας, ὅπως ἐμφανίζεται αὕτη π. χ. ἐν τῷ «Υπομνήματι εἰς τὰς ἀδὰς τῶν Ἀναβαθμῶν» τοῦ Μπρατσιώτου, σημαίνει κατὰ πρῶτον λόγον τὴν ἱστορικὴν μόνον ἐξέτασιν τοῦ κειμένου τῶν Ο. Οὕτως ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος ὑπομνήματος δὲν ἀνακρίνει μόνον συζητητικῶς τὰ πορίσματα τῆς δυτικῆς, καὶ δὴ τῆς γερμανικῆς ἐξηγητικῆς ἐργασίας, τῆς ἐπὶ τοῦ Μασορ. κειμένου στηριζομένης, ἀλλὰ χρησιμοποιοεῖ καὶ τὸ ὅλην τῶν χειρογράφων τῶν Ο' καὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἐν τοῖς Ἑξαπλοῖς μεταφραστῶν καὶ ὁδηγεῖ αὐτῶν, τρόπον τινά, κατὰ τὴν μέθοδον τῶν Ἑξαπλῶν πρὸς κατανόησιν τοῦ κειμένου. Ὁ Μπρατσιώτης εἶναι ὁ πρῶτος, ὅστις ἐπιλαμβάνεται τοιαύτης συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς ὑπομνηματικῆς ἐργασίας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν Ο'. Ἀκριβῶς δ' ἐπειδὴ ἡ ἐργασία αὕτη διατελεῖ ἐν συναφείᾳ πρὸς ἄλλαν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν τῶν Ο', ἢ ἄποτελῆ διὰ τὴν δυτικὴν ἔρευναν πολὺτιμον συμπλήρωσιν τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐργασίας».

Τῇ δραστηρίῳ ἐνεργείᾳ τοῦ ἐν Σικάγῳ «Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συνδέσμου» ἀντιπροσωπεύοντος ἐν τούτῳ τὴν ὅλην ἑλληνικὴν τῆς πόλεως παροικίαν ἐγένετο δεκτὴ αἰτήσις αὐτοῦ περὶ εἰσαγωγῆς τῆς διδασκαλίας τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης εἰς ὅσα ἐκ τῶν ἀμερικανικῶν σχολείων τοῦ Σικάγου ἡ στατιστικὴ ἔρευνα ἤθελεν ἀποδείξει ὅτι ὑπάρχει ἰκανὸς ἀριθμὸς μαθητῶν ἐπιθυμούντων τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης ταύτης. Ὁ ἐπιθεωρητῆς τῶν σχολείων Σικάγου κ. W. J. Bogan, πεισθὴς περὶ τοῦ δικαίου τῆς αἰτήσεως τῆς πολυαριθμοῦ ἑλληνικῆς παροικίας Σικάγου, ἐδήλωσεν ὅτι «πιστεύει ὅτι τὰ τέκνα τῶν μεταναστῶν ὠφελοῦνται ἐκμανθάνοντα τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων των, διότι τοιοῦτοτρόπως ἐπέρχεται καλλιτέρα ἀρμονία καὶ συνεννόησις μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων καὶ εὐρύνεται ὁ πνευματικὸς ὄριζον τῶν μαθητῶν καὶ γίνονται οὕτοι καλλίτερα μέλη τῆς κοινωνίας καὶ καλλίτεροι πολῖται τῆς χώρας μας. Αὐτὰ εἶναι ἄλλως τε τὰ ἰδεώδη τοῦ ἀμερικανικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος». Ἡ ἀπόφασίς αὕτη τῶν ἀμερικανικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν ἐνεθουσίασε τοὺς ἄλληλους τοῦ Σικάγου, ἀπεφασίσθη δ' ὅπως κατάλληλος ὀμιλητῆς εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως, ἐξηγουντὲς τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἑλληνικὸν αὐτῆς πληθυσμὸν, ἀποτρέψωσι τοὺς γονεῖς τῶν ἑλληνοπαίδων νὰ πείσωσι τὰ τέκνα των ὅπως ἐγγραφῶσιν ἀθρόα εἰς τὰς τάξεις τῆς νεοελληνικῆς. Ὑπολογίζεται ὅτι εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ Σικάγου φοιτῶσιν ὑπὲρ τοῦτος δισχιλίους ἑλληνόπαιδες.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς παρελθούσης Πέμπτης ἀνεγνώσθησαν τὰ εἰρηνικὰ γράμματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βενιαμίν καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Νικολάου καὶ αἱ εἰς αὐτὰ γινόμεναι ἀπαντήσεις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

— Ὡσαύτως ἀνεγνώσθη γράμμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δι' οὗ γνωρίζεται τὴν ἀνάθεσιν τοῦ διορισμοῦ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου ὡς Ἀποκρισιarioῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Δι' ἀπαντήσεως τοῦ Μακ. Προέδρου ἐξεφράσθη πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον ἡ ἐπὶ τούτῳ εὐχαρίστησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Δι' ἐτέρου γράμματος ἀπὸ 29 Φεβρουαρίου ἐ. ε. ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐκφράζει τὴν ἰδιαίτερον εὐχαρίστησιν τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ

Ἐκκλησίας, «ἣν προὔξενησεν αὐτῇ ἡ δημοσιευθεῖσα εἰδησις περὶ τῶν αἰσίως γενομένων ἡδὴ ὑπὲρ τῆς τακτικῆς μετ' οὐ πολὺ πληρώσεως τῶν Ἐπαρχιῶν Πρεβέξης καὶ Καστορίας», ὧν «ἦν οὐχὶ εὐχάριστος ἡ ἐγκατάλειψις ἐν χρεῖα ἐπὶ μακρότατον ἡδὴ χρόνον». «Τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας ἐκδήλων» ποιούμενος ὁ Παν. Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὑπομνησθεὶς καὶ προγενεστέρως τοῦ αἰδίου Πατριάρχου Φωίου τοῦ Β' συστάσει.

— Ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῶν νέων χωρῶν τὰς ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἐγκυλλίου.

— Ὁ ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης πανοσιολ. ἀρχιμ. Χρυσόστομος Δασκαλάκης προσέφερεν εἰς τὸ Ἐκκλ. Ὄρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης δραχμὰς δέκα χιλιάδας εἰσφορὰν τῆς ἱ. Μονῆς ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος.

— Συμφώνως τῷ Καταστατικῷ τῆς ἐν Λεωνιδίῳ Κυνουριακῆς ἐνοριακῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, τὰ μέλη αὐτῆς συνήλθον εἰς δύο γενικὰς συναλεύσεις τῆν 9ην καὶ 16ην παρ. Φεβρουαρίου. Κατ' αὐτάς, λόγῳ κωλύματος τοῦ κανονικοῦ Προέδρου τῆς Φιλοπτώχου Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, προήδρευσεν ὁ αἰδ. ἀρχιερ. Ἐπίτροπος Ἀντώνιος Σακελλαρίου, ἐνεκρίθη δὲ ὁ ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1935, ὡς καὶ ὁ προϋπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως 1936. Νέον Διοικ. Συμβούλιον, διατελοῦν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἡ τοῦ ἀναπληροῦντος τούτου αἰδ. ἀρχιερ. ἐπιτρόπου Ἀντ. Σακελλαρίου, ἐξελέγη ἐκ τῶν αἰδ. Κ. Κατσιγκῆ καὶ Δ. Κουτσογιάννη, τῶν κ.κ. Ἀρ. Τροχάνη καὶ Σ. Μερικάνη ἱατρῶν, Σ. Μαιρομυχάλου καὶ Ι. Παπαμυχαλοπούλου ἐμπόρων καὶ τῶν Κυριῶν Ἑλένης Τσουκάτου καὶ Εὐαγγελίας Σαμαροπούλου.

— Μεγαλοπρεπῶς ἐγένοντο ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς Τριπόλεως τὴν 2αν καὶ 16ην παρ. Φεβρουαρίου τὰ καὶ κατ' ἔτος τελούμενα ἀρχιερατικὰ μνημόσυνα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μεγάλου ευεργέτου τοῦ ἀνατέρου ναοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Σπετσεροπούλου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανός, δραττόμενος τῆς εὐκαιρίας, ὀμίλησε καταλλήλως πρὸς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησιαστικόν, ἐξημνήσας ἀπ' ἐνὸς τὸν πλήρη φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθὸν ἔργον πρόξενον βίον τοῦ ἀειμνήστου Σπετσεροπούλου, εὐχρησθεὶς δ' ἀπ' ἐτέρου πρὸς τὸν ὕψιστον πλήρη εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ἐπιζώντας ἀδελφὸν καὶ σύζυγόν του, οἵτινες, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τοῦ ἐκλιπόντος Σπετσεροπούλου, ἐνισχύουσι διὰ σοβαρῶν ἐτησίων ἐπιδομάτων τὰ Σωματεῖα τῆς πόλεως, τὴν ἐνοριακὴν Φιλοπτώχου Ἀδελφότητα καὶ τὴν Φιλαρμονικὴν εἰσαίτια.

— Λόγῳ σωματικῆς ἀνικανότητος, βεβαιωθείσης ἐνόρως ὑπὸ τῶν ἱατρῶν, ἀπελύθη τῶν ἐφημεριακῶν του καθήκοντων ὁ αἰδ. Δημ. Παπασπυριδῆς ἐφημέριος Κανδιδίας, ἐκφρασθείσης αὐτῷ τῆς εὐαρεσκείας τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν πολυετὴ ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου ὑπηρεσίαν.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Ἱερεκμὴλ προσέφερεν ὑπὲρ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου Ἀγίων Ἀναργύρων Ἀττικῆς, διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεργάτου Κατηχητοῦ κ. Παναγ. Μανωλέση, δραχμὰς ἑξακοσίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Πρωτοβουλία τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου, ἐπιτροπὴ ἐξ ἐπιφανῶν μελῶν τῶν ἑλληνικῶν καὶ συριακῶν κοινοτήτων Ἀλεξανδρείας καὶ Καῖρου συνερχομένη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐξετάζει τὰς ἀξιώσεις τῶν ὄρων ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μετοχῆς αὐτῶν εἰς μέλλουσαν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ ὄργανον τῆς ἀντιοθησκευτικῆς κινήσεως «Ὁ Ἄθεος» προσεκήρυξε διαγωνισμὸν μετ' ἐπάθλου ἐξ 25.000 ρουβλικῶν πρὸς συγγραφήν ἔργου πολεμικοῦ κατὰ πασῶν ἀνεξαιρέτως τῶν θρησκείων. Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ ἀπετελέσθη ἐκ τῶν Καλίνη, Γαμάρνηκ, Γιαροσλάβσκη, Γούμπελμαν, Κρούσκαγιας καὶ Μαξίμ Γόρκη.

ΡΩΜΑ·Ι·ΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Ἑθνικὴ Συνέλευσις τῶν Πορτογάλων ἐψήφισεν

ἐπ' ἐσχάτων ὁμοθυμῶς (πλὴν δύο μόνον ψήφων) νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξουσιοδοτεῖται ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως νὰ διατάξῃ τὴν ἐν πάσαις ταῖς αἰθούσαις διδασκαλίας τῶν δημοτικῶν σχολείων ἀνωθεν τῆς ἑδρας τοῦ διδασκάλου τοποθέτησιν τοῦ Ἐσταυρωμένου, ὡς συμβόλου τῆς χριστιανικῆς ἐκπαίδευσως.

— Ἐν Ρουμανίᾳ ἐξεδόθη νέα μετάφρασις τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐκ τοῦ λατινικοῦ τῆς Βουλγάρας εἰς τὴν ρουμανικὴν γενομένη ὑπὸ δύο καθολικῶν μοναχῶν. Ὑπῆρχον μέχρι τοῦδε δύο ἄλλαι μετάφρασις τῆς Κ.Δ. εἰς τὴν ρουμανικὴν, ὧν ἡ μὲν ἐγένετο πρὸ τινῶν ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐν γλώσσῃ ἀρχαίᾳ, ἡ δὲ ὑπο τοῦ Canon Balab de Blay, ἣτις ἐδημοσιεύθη πρὸ δεκαετίας. Ἡ νέα μετάφρασις κρίνεται ὡς ἔχουσα μεγαλὴν φιλολογικὴν ἀξίαν.

— Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς πόλεως τοῦ Μεξικῶν Σεβ. Piscal Diaz ὑπέβαλεν εἰς τὴν μεξικανικὴν κυβερνήσιν αἰτησὴν περὶ ἀνωρώσεως τῶν κατὰ τῆς θρησκείας νόμων. Ὁ πρωθυπουργὸς Cardenas ἐπεφυλάχθη νὰ ἀπαντήσῃ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δ. Σ. Παπαλάου Τὸ Πανεπιστημιακὸν ζήτημα ἐπὶ τῆς βπουργίας μου. Ἀθῆναι, Τύποις Ἰ. Ἀλευροπούλου 1936.

Δημητρίου Ν. Μωραΐτου καθηγητοῦ τοῦ Πειραματ. σχολείου τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν, Ἐρευναι ἐπὶ τῆς ὀργανωτικότητος τῶν μαθητῶν (Διατριβὴ ἐπὶ ὑψηγείῳ). Ἀθῆναι, τύποις Σεργιάδου, 1936.

Νικολ. Γ. Σπυροπούλου Θεολόγου καθηγητοῦ, Ἡ δίκη τοῦ Χοιστοῦ. Ἀθῆναι, Τύποις «Ρυθμοῦ», 1936.

Ν. Ι. Γιαννοπούλου, Ἡ ἐπὶ τοῦ Πηλίου μονὴ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν). Ἀθῆναι, τύποις «Ἐστίας», 1935.

«Ἐπετηρίς τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου». — Ἐξεδόθη τὸ δεύτερον τεῦχος (1934—1935) τῆς καλῆς ταύτης Ἐπετηρίδος τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, περιλαμβάον τὰς δοκιμωτέρας τῶν φροντιστηριακῶν αὐτῶν ἀσκήσεων εἰς τὰ διάφορα μαθήματα. Τὸ τεῦχος κοσμοῦσι πολλὰ καὶ ἐνδιαφέρονται εἰκόνας εἰλημμένοι ἰδίως ἐκ τοῦ Μυστρά, ὅπου εἶχον ἐκδράμει οἱ φοιτηταί, ὡς καὶ αἱ εἰκόνας τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει καθηγητῶν τῆς Σχολῆς. Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον προκλιθεῖ τὰ δημοσιευόμενα κείμενα τῶν ὑπὲρ τῆς Θεολογ. Σχολῆς διαθηκῶν καὶ δωρεῶν διαφόρων ἐθεργιστῶν. Ἐν τέλει εἰκονίζεται ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἕως κινήσις τῆς Σχολῆς, ὡς καὶ ἡ φοιτητικὴ καὶ ἡ συνδεδαστικὴ δράσις.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 97 τοῦ καδ. νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, ἐφημερίων καὶ ΓΑΚΕ», προκείμενον νὰ προκηρύξωμεν ἐκλογὴν ἐνὸς τακτικοῦ διακόνου τοῦ ἐν Καλυβτίαις Θεοικοῦ ἱ. ναοῦ τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν διακονικὴν ταύτην θέσιν ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἰτησὴν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 8ης προσεχοῦς μηνός Ἀπριλίου ἐ. ἐ. Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Μαρτίου 1936.

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος.

Ἱ. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας.

Καὶ αὐθ εὑπομνηστικῶς καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ ἱερατευθῶσιν εἰς τὰς κάτωθι ἐνορίας ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ νόμον πιστοποιητικά, μέχρι τέλους προσεχοῦς Μαρτίου ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι. 1) Ἐνορίας Ἀγρακόνας, 2) Καρδαρά, 3) ἁγίου Βασιλείου Κυνουρίας, 4) Καράτουλα, 5) Κανδάλου, 6) Μάκρης, 7) Μαγούλας, 8) Μεσορράχη, 9) Μαυρογιάννη, 10) Περγίκοβοῦσις 11) Σβολεῖων, 12) Σταινίς, 13) Στοίγιου, 14) Χούνης, 15) Με-

κοβουνίου καὶ 16) Κανδήλας. Τρίπολις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1936. † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός.

Ἱ. Μητρόπολις Φωκίδος.

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Γαλαξειδίῳ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Ἰωάννου νὰ ὑποβάλωσι τὰ πιστοποιητικά αὐτῶν πρὸς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μέχρι τέλους Μαρτίου ἐ. ἐ. ἵνα ἐν καιρῷ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν αὐτῶν.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱ. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χηρευοῦσις τῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου Κορομηλιάς προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνορ. ναῶν καὶ ἐφημερίων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς 16 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά. Ἐν Λαμίᾳ τῇ 9 Μαρτίου 1936.

† Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος

Ἱ. Μητρόπολις Μυτιλήνης

Καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα καὶ θέλοντας νὰ καταλάβωσι τὴν κενωθεῖσαν τακτικὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐν Πλωμαρίῳ ἱεροῦ ναοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ, ὅπως ὑποβάλωσιν εἰς τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν τὴν σχετικὴν αἰτησὴν μετὰ τῶν νενομισμένων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 15 Μαρτίου ἐ. ἐ. Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 1 Μαρτίου 1936.

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

Ἱ. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 81 τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας Παγερῶν Παραμυθίας, τῆς καθ' ἡμᾶς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν μέχρι 25ης Μαρτίου ἐ. ἐ. τὰς ἐγγράφους αἰτήσεις τῶν μετὰ τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου (ἀρθ. 83) πιστοποιητικῶν. Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 27 Φεβρουαρίου 1936.

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Γεώργιος

Μητρόπολις Κίτρους.

[4]

Συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον 4 τοῦ ἀπὸ 12ης Δεκεμβρίου 1932 Διατάγματος «Περὶ ὀρισμοῦ τῶν παρὰ ἐκάστῳ τῶν κατὰ τὸν Νόμον 5187 ἱεράς Μητροπόλεως ὀργανικῶν θέσεων», καλοῦμεν πάντα ἔχοντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 4 τοῦ ὡς ἀνω Διατάγματος ὀριζόμενα προσόντα κληρικῶν, ἡ λαϊκῶν, ἵνα ἐμφανισθῇ ἐντὸς μηνός πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως Γραμματέως παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλει, προσάγων ἡμῖν τὰ σχετικὰ ἐγγράφα τῶν σπουδῶν. Ἐκ τῶν παρουσιασθησομένων κληρικῶν, ἡ λαϊκῶν θεολόγων θέλει προτιμηθῇ ὁ κληρικός· ἐν μὴ ἐμφανίσει δὲ θεολόγος κληρικοῦ, ἡ λαϊκοῦ, θὰ προσληφθῇ ὁ ἔχων τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ὀριζόμενα κατώτερα προσόντα καὶ ἐμφανιζόμενος ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ μηνός κατὰ σειράν προτεραιότητος. Ἡ μηνιαία προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης. † Ὁ Κίτρους Κωνσταντίνος.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΠΟΥΓΚΑΡΗΟΣ
† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΠΑΚΕΙΜ

Τύποις «Φοῖνικος», Λοονάτου 4. Ἀθῆναι.—Τηλ. 28-873